

Repertoriul jurisprudenței

Cauza C-348/12 P

**Consiliul Uniunii Europene
împotriva
Manufacturing Support & Procurement Kala Naft Co., Tehran**

„Recurs — Măsuri restrictive adoptate împotriva Republicii Islamice Iran cu scopul de a împiedica proliferarea nucleară — Măsuri îndreptate împotriva industriei iraniene a petrolului și gazelor — Înghețarea fondurilor — Obligația de motivare — Obligația de a justifica temeinicia măsurii”

Sumar – Hotărârea Curții (Camera a cincea) din 28 noiembrie 2013

1. *Acțiune în anulare — Condiții de admisibilitate — Interesul de a exercita acțiunea — Persoane fizice sau juridice — Acte care le privesc direct și individual — Acțiune îndreptată împotriva unui act prin care sunt instituite măsuri restrictive față de reclamant — Organizație guvernamentală care invocă măsurile de protecție și garanțiile aferente drepturilor fundamentale — Întrebare care nu privește admisibilitatea motivului, ci temeinicia acestuia*

(art. 263 al patrulea paragraf TFUE și art. 275 al doilea paragraf TFUE)

2. *Procedură jurisdicțională — Invocarea de motive noi pe parcursul procesului — Motiv invocat pentru prima dată în ședință — Inadmisibilitate*

[Regulamentul de procedură al Tribunalului, art. 48 alin. (2) primul paragraf]

3. *Uniunea Europeană — Controlul jurisdicțional al legalității actelor instituțiilor — Măsuri restrictive împotriva Iranului — Măsuri adoptate în cadrul combaterii proliferării nucleare — Întinderea controlului*

[art. 275 primul paragraf TFUE; Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, art. 41 alin. (2), art. 47 și 52 alin. (1)]

4. *Politica externă și de securitate comună — Măsuri restrictive împotriva Iranului — Înghețarea fondurilor persoanelor, ale entităților sau ale organismelor care participă ori susțin proliferarea nucleară — Susținerea activităților nucleare ale Iranului cu risc de proliferare — Noțiune — Comercializarea de echipamente și de tehnologie-cheie destinate industriei petrolului și gazelor — Incluziune — Absența unui comportament reprobabil efectiv — Irelevantă*

[Decizia 2010/413/PESC a Consiliului; Regulamentul nr. 423/2007 al Consiliului, art. 7 alin. (2), Regulamentul de punere în aplicare nr. 668/2010 al Consiliului și Regulamentul nr. 961/2010 al Consiliului, art. 8 și art. 16 alin. (2)]

5. *Politica externă și de securitate comună — Măsuri restrictive împotriva Iranului — Înghețarea fondurilor persoanelor, ale entităților sau ale organismelor care participă ori susțin proliferarea nucleară — Condiții de adoptare în caz de reglementare redactată în mod general — Cerința unui comportament prealabil — Inexistență — Caracterul suficient al referirii la o finalitate generală care reiese din statutul entității vizate*
6. *Politica externă și de securitate comună — Măsuri restrictive împotriva Iranului — Temei juridic — Măsuri restrictive prevăzute de o decizie adoptată în temeiul articolului 29 TUE — Competența Consiliului de a adopta măsuri restrictive de înghețare a unor fonduri autonome și distincte de cele recomandate de Consiliul de Securitate al Națiunilor Unite*

[art. 29 TUE; art. 215 TFUE și 291 alin. (2) TFUE; Decizia 2010/413/PESC a Consiliului; Regulamentul nr. 423/2007, Regulamentul de punere în aplicare nr. 668/2010 și Regulamentul nr. 961/2010 ale Consiliului]

7. *Politica externă și de securitate comună — Măsuri restrictive împotriva Iranului — Înghețarea fondurilor persoanelor, ale entităților sau ale organismelor care participă ori susțin proliferarea nucleară — Restrângerea dreptului de proprietate și a dreptului la libera exercitare a unei activități economice — Admisibilitate — Încălcarea principiului proporționalității — Lipsă*

1. A se vedea textul deciziei.

(a se vedea punctele 50 și 51)

2. A se vedea textul deciziei.

(a se vedea punctul 52)

3. Instanțele Uniunii trebuie, în conformitate cu competențele cu care sunt investite în temeiul tratatului, să asigure un control, în principiu complet, al legalității tuturor actelor Uniunii din perspectiva drepturilor fundamentale care fac parte integrantă din ordinea juridică a Uniunii. Printre aceste drepturi fundamentale figurează în special respectarea dreptului la apărare și dreptul la protecție jurisdicțională efectivă. Primul dintre aceste drepturi, care este consacrat la articolul 41 alineatul (2) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, include dreptul de a fi ascultat și dreptul de acces la dosar, cu respectarea intereselor legitime legate de confidențialitate. Al doilea dintre drepturile fundamentale menționate, care este afirmat la articolul 47 din cartă, impune ca persoana interesată să poată lua cunoștință de motivele pe care se întemeiază decizia luată în privința sa fie din cuprinsul deciziei înseși, fie dintr-o comunicare a acestor motive făcută la cererea sa, fără a se aduce atingere puterii instanței competente de a dispune ca autoritatea în cauză să le comunice, pentru a-i permite să își apere drepturile în cele mai bune condiții posibile și să decidă în deplină cunoștință de cauză dacă este util să sesizeze instanța competentă, precum și pentru a-i permite pe deplin acesteia din urmă să exercite controlul legalității deciziei în cauză.

Articolul 52 alineatul (1) din cartă admite totuși restrângeri ale exercițiului drepturilor consacrate de aceasta dacă restrângerea menționată respectă substanța dreptului fundamental în cauză și dacă, respectând principiul proporționalității, ea este necesară și răspunde efectiv unor obiective de interes general recunoscute de Uniune. În plus, existența unei încălcări a dreptului la apărare și a dreptului la protecție jurisdicțională efectivă trebuie apreciată în funcție de împrejurările specifice fiecărei spețe, în special de natura actului în cauză, de contextul adoptării sale și de normele juridice care reglementează materia respectivă. În special, un act cauzator de prejudiciu este suficient motivat atunci când intervine într-un context cunoscut de persoana interesată, care îi permite acesteia să înțeleagă semnificația măsurii adoptate în privința sa.

În ceea ce privește controlul legalității unei decizii prin care se adoptă măsuri restrictive, având în vedere natura preventivă a acestora, dacă instanța Uniunii consideră că cel puțin unul dintre motivele menționate este suficient de precis și de concret, că este întemeiat și că reprezintă prin el însuși un temei suficient pentru susținerea acelei decizii, împrejurarea că altele dintre acele motive nu ar îndeplini aceste condiții nu poate justifica anularea deciziei menționate. Pe de altă parte, efectivitatea controlului jurisdicțional garantat la articolul 47 din cartă impune de asemenea ca instanța Uniunii să se asigure că decizia, care are o aplicabilitate individuală pentru persoana sau entitatea în cauză, se întemeiază pe o bază factuală suficient de solidă. Aceasta presupune verificarea faptelor invocate în expunerea de motive pe care se bazează decizia menționată, astfel încât controlul jurisdicțional să nu se limiteze la aprecierea verosimilității abstracte a motivelor invocate, ci să privească aspectul dacă respectivele motive – sau cel puțin unul dintre ele, considerat suficient în sine pentru susținerea deciziei în cauză – sunt întemeiate.

(a se vedea punctele 65-73)

4. Din articolul 8 alineatele (1) și (2) din Regulamentul nr. 961/2010 privind măsuri restrictive împotriva Iranului și de abrogare a Regulamentului nr. 423/2007 rezultă că noțiunea de achiziționare a produselor și tehnologiilor interzise, în sensul articolului 16 alineatul (2) din regulamentul menționat, include achiziționarea de echipamente și de tehnologii-cheie pentru sectoare esențiale ale industriei iraniene a petrolului și gazelor naturale. În ceea ce privește Regulamentul de punere în aplicare nr. 668/2010 de punere în aplicare a articolului 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 423/2007 privind măsuri restrictive împotriva Iranului, prin acesta se pune în aplicare articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 423/2007 privind măsuri restrictive împotriva Iranului, care, spre deosebire de articolul 16 alineatul (2) din Regulamentul nr. 961/2010, nu vizează în mod explicit achiziționarea de produse și de tehnologii interzise. Cu toate acestea, articolul 7 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul nr. 423/2007 vizează participarea, asocierea directă sau susținerea activităților nucleare care prezintă un risc de proliferare desfășurate de Iran. Or, trebuie constatat că noțiunea de susținere implică un grad de legătură cu activitățile nucleare ale Iranului mai mic decât noțiunile de participare și de asociere directă și că ea este susceptibilă să includă achiziționarea sau comercializarea de produse și de tehnologii care au legătură cu industria petrolului și gazelor.

În lumina Rezoluției 1929 (2010) a Consiliului de Securitate, a Declarației Consiliului European din 17 iunie 2010 și a Deciziei 2010/413 privind adoptarea de măsuri restrictive împotriva Iranului și de abrogare a Poziției comune 2007/140, care menționează veniturile derivate din sectorul energetic și riscul legat de echipamentele destinate utilizării în industria petrolului și gazelor, articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 423/2007 trebuie să fie interpretat, în vederea aprecierii legalității măsurii restrictive adoptate prin Regulamentul de punere în aplicare nr. 668/2010, în sensul că comercializarea de echipamente și de tehnologie-cheie destinate industriei petrolului și gazelor poate fi considerată susținere a activităților nucleare ale Republicii Islamice Iran.

Prin urmare, nu se poate admite ca adoptarea unor măsuri restrictive împotriva unei entități să presupună ca aceasta să fi adoptat în prealabil un comportament reprobabil efectiv, numai riscul ca entitatea vizată să adopte un asemenea comportament în viitor nefiind suficient.

(a se vedea punctele 77, 79, 80, 83 și 84)

5. Atunci când dispozițiile unor acte care prevăd înghețarea unor fonduri sunt redactate în manieră generală, fără referire la comportamente prelabile deciziei de înghețare a fondurilor, referirea la o finalitate generală, astfel cum reiese din statutul unei entități, poate fi suficientă pentru a justifica adoptarea unor măsuri restrictive.

(a se vedea punctul 85)

6. Decizia 2010/413 privind adoptarea de măsuri restrictive împotriva Iranului și de abrogare a Poziției comune 2007/140 și Decizia 2010/644 de modificare a Deciziei 2010/413 sunt întemeiate pe articolul 29 TUE, Regulamentul de punere în aplicare nr. 668/2010 de punere în aplicare a articolului 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 423/2007 privind măsuri restrictive împotriva Iranului este întemeiat pe articolul 291 alineatul (2) TFUE și pe Regulamentul nr. 423/2007 privind măsuri restrictive împotriva Iranului, iar Regulamentul nr. 961/2010 privind măsuri restrictive împotriva Iranului și de abrogare a Regulamentului nr. 423/2007 este întemeiat pe articolul 215 TFUE. Aceste dispoziții din tratate dau Consiliului competența să adopte acte care conțin măsuri restrictive de înghețare a fondurilor autonome, distincte de măsurile recomandate în mod specific de Consiliul de Securitate al Națiunilor Unite. Deși trebuie să fie luate în considerare în vederea interpretării acestor acte, nici Rezoluția 1929 (2010) a Consiliului de Securitate, nici declarația Consiliului European din 17 iunie 2010 nu pot constitui temeiul juridic al acestora.

(a se vedea punctele 108 și 109)

7. În ceea ce privește controlul jurisdicțional al respectării principiului proporționalității, trebuie să se recunoască o largă putere de apreciere legiuitorului Uniunii în domenii care implică din partea acestuia alegeri de natură politică, economică și socială și în care este chemat să efectueze aprecieri complexe. Prin urmare, numai caracterul vădit inadecvat al unei măsuri adoptate în aceste domenii în raport cu obiectivul pe care instituția competentă urmărește să îl atingă poate afecta legalitatea unei astfel de măsuri.

Pe de altă parte, dreptul de proprietate și libertatea de a exercita o activitate economică nu sunt prerogative absolute, iar exercitarea lor poate face obiectul unor restricții justificate de obiective de interes general urmărite de Uniune. În consecință, pot fi aduse restricții atât dreptului de a exercita liber o activitate economică, cât și utilizării dreptului de proprietate, cu condiția ca aceste restricții să răspundă efectiv unor obiective de interes general urmărite de Uniune și să nu constituie, prin raportare la scopul urmărit, o intervenție disproporționată și intolerabilă care ar aduce atingere însuși conținutului drepturilor astfel garantate. În această privință, obiectivul de a împiedica proliferarea nucleară și de a se exercita în acest mod o presiune asupra Republicii Islamice Iran pentru ca aceasta să pună capăt activităților respective se înscrie în cadrul mai general al eforturilor legate de menținerea păcii și a securității internaționale și este, în consecință, legitim.

În ceea ce privește proporționalitatea, măsurile restrictive adoptate atât de Consiliul de Securitate, cât și de Uniune sunt progresive și justificate de lipsa de succes a măsurilor adoptate anterior.

(a se vedea punctele 120-122, 124 și 126)